РЕФЕРАТИВНО-НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

ISSN 2521-1463

СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА.

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

ОНЛАЙН-ЖУРНАЛ ЗАСНОВАНО У 2016 РОЦІ

НОМЕР ЖУРНАЛУ

№ 6 (41)

Листопад – грудень 2021 р.

DOI 10.53672/ej.6.2021

expertize-journal.org.ua

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Назаров О. А.
Євдокимова Н. О.
Кириченко О. А.
Калинка Г. І.
Цільмак О. М.
Мотлях О. І.
Барко В. І.
Лефтеров В. О.
Коренюк П. І.
Алікіна Н. В.
Попова Г. В.
Вітомський Ю. Л.
Землянська О. В.
Чернякова О. В.
Большаков С. І.
Тунтула О. С.
Ткач Ю. Д.
Єгорова Т. М.
Лисенко А. Б.
Шаповалов В. О.
Савкіна Т. В.
Савостін О. П.
Безушко С. В.
Вербина Ю. В.
Хлонь О. М.

Інститут психологічної експертизи і поліграфа Kyiv

ВИДАЄТЬСЯ ЗА СПРИЯННЯ

Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі

ROR 02xc7et08

Номер на сайті

ISSN 2521-1463

ЗАСНОВНИК І ВИДАВЕЦЬ
Назаров Олег Анатолійович
канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій з 2015 року, суб'єкт ветеранського підприємництва, судовий експерт

ВИДАВНИК НАЗАРОВ О. А.

DOI: 10.53672/ej.6.2021

Судово-психологічна експертиза

Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

Електронне видання

Виходить один раз на два місяці

Засновано у травні 2016 року

2021, № 6 (41)

листопад – грудень 2021 р.

Київ
expertize-journal.org.ua

DOI: 10.53672/ej.6.2021[1]
ISSN 2521-1463 (Online)
EAN-13 9772521146000
УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948
ББК 67.5:88.4
С89

Ідентифікатор медіа R40-05509 (рішення Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 26.09.2024 № 2785)

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович[3]

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі», ROR 02xc7et08[2]

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025

С89 **Судово-психологічна експертиза.** Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці : реферат.-наук. online журн. — 2021. — № 6 (41) (листопад – грудень 2021). — 46 с. — URL: expertize-journal.org.ua.

Журнал присвячений теорії і практиці судово-психологічної експертизи, застосуванню поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності. Номер містить оригінальні статті й реферати праць з юридичної психології, судової експертизи та суміжних галузей, а також новини журналу й розділ «Новини інженерної психології та психотехніки».

Для судових експертів, психологів, поліграфологів, правників, науковців і здобувачів освіти.

УДК 159:34(05)+159:371(05)+347.948

Редакційна колегія не завжди поділяє позицію авторів. Рукописи можуть рецензуватися і не повертаються. За точність викладеного матеріалу та достовірність інформації, що міститься в опублікованих матеріалах, відповідальність несуть автори. Зміни тексту та скорочення, що не впливають на зміст матеріалів, а також їх перейменування вносяться редакцією без узгодження з автором. Комерційне використання матеріалу заборонено. Авторські права належать їх авторам. Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту.

Електронна сторінка номера — див. «Посилання»[1]

Журнал включено до: Google Scholar, ISSN Portal, Crossref, Реєстр наукових видань України, Polska Bibliografia Naukowa (PBN), Реєстр суб'єктів у сфері медіа.

Випуск сформовано в електронному архіві журналу з матеріалів, оприлюднених на сайті видання; дати першого оприлюднення зазначено біля кожного матеріалу.

© Автори матеріалів, 2021
© Видавник Назаров О. А., оформлення PDF-версії, 2021

Редакційна колегія

Головний редактор — видавець (засновник видання)

Назаров О. А. — канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва, атестований судовий експерт за спеціальністю 14.1 «Психологічні дослідження» (стаж експертної діяльності з 2000 р.), поліграфолог, правознавець

Заступники головного редактора

Євдокимова Н. О. — д-р психол. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (психологічні науки)

Кириченко О. А. — д-р юрид. наук, професор; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика» (юридичні науки)

Відповідальний секретар

Калинка Г. І. — ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика», здобувач ступеня доктора філософії (юридична психологія)

Члени редакційної колегії

Цільмак О. М. — д-р юрид. наук, канд. психол. наук, професор; Одеський державний університет внутрішніх справ

Мотлях О. І. — д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України; Національна академія внутрішніх справ

Барко В. І. — д-р психол. наук, професор; Державний науково-дослідний інститут МВС України

Лефтеров В. О. — д-р психол. наук, професор; Національний університет «Одеська юридична академія»

Коренюк П. І. — д-р екон. наук, професор, академік Академії економічних наук України; Дніпровський державний технічний університет

Алікіна Н. В. — канд. психол. наук, старший науковий співробітник, експерт вищого кваліфікаційного класу

Попова Г. В. — канд. психол. наук, доцент; НТУ «Харківський політехнічний інститут»

Вітомський Ю. Л. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Землянська О. В. († 06.07.2020) — д-р психол. наук, професор; професор кафедри соціології та психології факультету № 6 Харківського національного університету внутрішніх справ, полковник міліції у відставці

Чернякова О. В. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Хлонь О. М. — канд. психол. наук, доцент; Київський університет інтелектуальної власності та права НУ «ОЮА»

Большаков С. І. — канд. військ. наук, доцент; ТОВ «Науково-дослідний інститут судової експертизи та оцінки», атестований судовий експерт

Тунтула О. С. — канд. юрид. наук, доцент; Чорноморський національний університет ім. Петра Могили

Ткач Ю. Д. — канд. юрид. наук; Одеський державний університет внутрішніх справ

Безушко С. В. — канд. пед. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Вербина Ю. В. — канд. психол. наук, доцент; ПВНЗ «Міжнародний класичний університет ім. Пилипа Орлика»

Єгорова Т. М. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса (Полтавське відділення), атестований судовий експерт

Савкіна Т. В. — старший науковий співробітник; Харківський НДІ судових експертиз ім. М. С. Бокаріуса, атестований судовий експерт

Савостін О. П. — старший судовий експерт; Одеський НДІ судових експертиз, атестований судовий експерт

Лисенко А. Б. — експерт-поліграфолог; Міжнародна асоціація професіоналів у поліграфології (AIPP)

Шаповалов В. О. — експерт-поліграфолог, атестований судовий експерт; ГО «Колегія поліграфологів України»

Зміст

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ 4

ПЕРЕДМОВА 8

РОЗДІЛ 1. НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ (СТАТТІ, РЕФЕРАТИ СТАТЕЙ) 10

1.1. Теорія та історія застосування спеціальних знань *10*

Верховний Суд. Судова практика щодо виконання судових експертиз (експертних досліджень) оцінювачами, як фахівцями з відповідних галузей знань 10

Дякуємо всім читачам від редакційної колегії журналу "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці" за інтерес до матеріалів журналу, в 2021 році нам уже 5 років! 13

1.2. Проблемні аспекти застосування поліграфа *14*

Поліграф. Просвітницька робота судового експерта психолога (поліграфолога) к.психол.н., доц. Назарова Олега Анатолійовича щодо поширення знань про психофізіологічні дослідження із застосуванням поліграфа серед абітурієнтів та учнівської молоді міста Києва . 14

1.3. Судово-психологічна експертиза *15*

Опитування дитини в суді: рекомендації суду щодо організації опитування неповнолітнього під час судового засідання в присутності судового експерта-психолога 15

Позовна давність щодо відшкодування моральної шкоди та судово-психологічна експертиза в Україні 18

1.4. Судова практика *21*

Міжнародна практика та рішення ЄСПЛ: чи має право суд зупиняти провадження у справі, роз'яснювати права, обов'язки, наслідки не участі в експертизі у разі призначення експертизи учасником справи самостійно на підставі ст. 106 ЦПК, 104 КАС, 101 ГПК України . . . 21

РОЗДІЛ 2. НОВИНИ ЖУРНАЛУ 25

Верховна Рада України прийняла Закон України "Про медіацію" . . . 25

19 листопада 2021 року відбулась чергова робоча зустріч учасників законодавчих ініціатив щодо судово-експертної реформи у Верховній Раді України 25

Зареєстровано законопроект для переходу судових експертів на спрощену систему оподаткування 26

КГС ВС визначив критерії для розрахунку розміру збитків у вигляді упущеної вигоди та стандарти його доказування 26

В Київському інституті інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» акредитовано освітню програму «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Гарант програми - доц. Назаров Олег Анатолійович . . 26

Журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» в 2021 році виповнилося вже 5 років із дати заснування. 27

РОЗДІЛ 3. НОВИНИ ІНЖЕНЕРНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕХНІКИ 30

«Зелена кімната» для опитування дитини 30

ЧИТАЧІ ТАКОЖ ШУКАЮТЬ 33

ВИМОГИ ДО СТАТЕЙ І ТЕЗ АВТОРІВ 36

ВІДОМОСТІ ПРО ЖУРНАЛ 39

ВИХІДНІ ДАНІ 46

СЛОВО РЕДАКЦІЇ

Передмова

Що означає «реферативно-науковий журнал»? Це видання, у якому оригінальні наукові статті поєднано з рефератами праць, уже опублікованих деінде. Реферат коротко передає зміст першоджерела, а під його назвою наведено, де і коли працю оприлюднено вперше. Позначка «Реферат» біля матеріалу підказує: повний текст варто прочитати в першоджерелі, а наш журнал допоможе його знайти.[1]

Шановні читачі! Цей номер — запрошення подивитися на право очима психолога й експерта. У випуску 2021, № 6 (41) — 6 матеріалів; у центрі уваги: судово-психологічна експертиза, правові позиції Верховного Суду, поліграф і виявлення обману.

> *Із золотого фонду криміналістики. Автор тесту на обман за кров'яним тиском Вільям Моултон Марстон 1940 року став освітнім консультантом Detective Comics, Inc. Його Чудо-Жінка вперше з'явилася на дев'ятисторінковому центральному розвороті грудневого-січневого (1941) випуску All Star Comics. У 2021 році минає 80 років від цієї події.*[2]

Судовими експертами не народжуються — ними стають завдяки знанням, практиці й цікавості. Цей номер — добрий початок. Свіжі події — у розділі «Новини журналу».

Редакція журналу

REFERENCES

1. DSTU 3017:2015. Informatsiia ta dokumentatsiia. Vydannia. Osnovni vydy. Terminy ta vyznachennia poniat [Information and Documentation. Publications. Main Types. Terms and Definitions]. [Chynnyi vid 2016-07-01]. Vyd. ofits. Pp. 4.14.2.2, 4.14.2.7. Referaty prats, opryliudnenykh ranishe, podano iz zaznachenniam imeni avtora ta dzherela zapozychennia

vidpovidno do p. 1 ch. 2 st. 22 Zakonu Ukrainy "Pro avtorske pravo i sumizhni prava" vid 01.12.2022 № 2811-IX; akty orhaniv derzhavnoi vlady ta ofitsiini dokumenty sudovoho kharakteru ne okhoroniaiutsia avtorskym pravom (p. 3 ch. 1 st. 8 tsoho Zakonu). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2811-20 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. The Polygraph and Lie Detection (2003), Appendix E, p. 292. National Academies Press. URL: https://www.nationalacademies.org/read/10420/page/292 (data zvernennia: 04.11.2026).

Розділ 1. Наукові публікації (статті, реферати статей)

Позначки: «Анотація» — оригінальний матеріал, уперше оприлюднений у журналі; «Реферат» — виклад праці або офіційного документа, уперше оприлюднених в іншому виданні чи на іншому ресурсі; під кожним рефератом наведено відомості про першу публікацію. До наукових публікацій подано розширену анотацію українською мовою з ключовими словами та англомовну анотацію (Abstract, Keywords); наявний DOI зазначено біля відомостей про оприлюднення. Цифри у квадратних дужках відсилають до списку References після кожної публікації: описи за ДСТУ 8302:2015, українські й російські назви подано латиницею (транслітерація за постановою Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 № 55), їхній переклад англійською — у квадратних дужках.

Читачеві. За кожною публікацією цього номера стоять реальні справи: кримінальні провадження, сімейні спори, позови про відшкодування моральної шкоди, перевірки із застосуванням поліграфа. Анотація допоможе швидко зорієнтуватися, а повний текст за посиланням відкриє методики, аргументи сторін і правові позиції Верховного Суду, які можуть знадобитися у вашій наступній справі. Читайте, порівнюйте з власною практикою і діліться знайденим з колегами.

1.1. ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАНЬ

Судова практика щодо виконання судових експертиз (експертних досліджень) оцінювачами, як фахівцями з відповідних галузей знань[1]

Верховний Суд.

Реферат офіційного документа · оприлюднено 23.12.2021

Реферат. Матеріал рубрики «Теорія та історія застосування спеціальних знань» привертає увагу до судової практики, у якій оцінювача, що виконував судові експертизи (експертні дослідження), розглянуто як фахівця з відповідних галузей знань у розумінні Закону України «Про судову експертизу». Як повідомляє редакція, у 2021 р. оцінювач стягнув із Фонду державного майна України 7306 грн за незаконне притягнення до дисциплінарної відповідальності, а суд визнав, що на нього можуть поширюватися положення зазначеного Закону. Обґрунтування спирається на дві норми. Частина 1 ст. 7 Закону визначає коло суб'єктів судово-експертної діяльності: державні спеціалізовані установи та їх територіальні філії, експертні установи комунальної форми власності, судові експерти, які не є працівниками цих установ, а також інші фахівці (експерти) з відповідних галузей знань, що діють у порядку та на умовах, визначених Законом. Частина 5 ст. 10 поширює на фахівця у відповідній галузі знань, який проводить судову експертизу, положення Закону щодо гарантій, прав, обов'язків і відповідальності судового експерта, за винятком відповідальності за відмову від проведення експертизи та положень розділу III. Згадано ухвалу Верховного Суду від 29.11.2021 про повернення касаційної скарги Фонду державного майна України. Матеріал корисний оцінювачам та іншим фахівцям, яких залучають до експертної роботи поза системою атестованих судових експертів, адже передбачені Законом гарантії судового експерта поширюються й на них, що може мати значення в разі притягнення до дисциплінарної відповідальності за результати такої роботи.

Ключові слова: оцінювач, фахівець з відповідних галузей знань, Закон України «Про судову експертизу», суб'єкти судово-експертної діяльності, гарантії судового експерта, дисциплінарна відповідальність, Фонд державного майна України, судова практика.

Case Law on Forensic Examinations (Expert Studies) Performed by Property Appraisers as Specialists in the Relevant Fields of Knowledge

Verkhovnyi Sud.

Abstract. Ukrainian law allows forensic examinations to be carried out not only by state forensic institutions and certified forensic experts but also by other specialists with the relevant knowledge. This short case-law note concerns a property appraiser who performed forensic examinations (expert studies) and was subsequently held disciplinarily liable. According to the journal's editors, in 2021 the appraiser recovered UAH 7,306 from the State Property Fund of Ukraine for being unlawfully subjected to disciplinary liability, and the court recognised that the Law of Ukraine "On Forensic Examination" may apply to him as a specialist in the relevant field of knowledge. The note sets out the two statutory provisions behind this conclusion. Article 7(1) lists the actors in forensic expert activity: specialised state institutions and their territorial branches, municipal forensic institutions, forensic experts who are not employed by such institutions, and other specialists (experts) in the relevant fields acting under the procedure and conditions laid down by the Law. Article 10(5) extends to a specialist who carries out a forensic examination the provisions of the Law on the guarantees, rights, duties and liability of a forensic expert, except for liability for refusing to conduct an examination and the provisions of Section III. The note also mentions a Supreme Court ruling of 29 November 2021 returning the Fund's cassation appeal. The case is of interest to appraisers and other specialists engaged in expert work outside the register of certified forensic experts, since the statutory guarantees afforded to forensic experts extend to them as well.

Keywords: property appraiser, specialist in the relevant field of knowledge, Law on Forensic Examination, forensic expert activity, guarantees of forensic experts, disciplinary liability, State Property Fund of Ukraine, case law.

Першоджерело: Ухвала Верховного Суду від 29.11.2021 про повернення касаційної скарги Фонду державного майна України. Реферат оприлюднено в журналі 23.12.2021.

REFERENCES

1. Verkhovnyi Sud. Sudova praktyka shchodo vykonannia sudovykh ekspertyz (ekspertnykh doslidzhen) otsiniuvachamy, yak fakhivtsiamy z vidpovidnykh haluzei znan [Case Law on Forensic Examinations (Expert Studies) Performed by Property Appraisers as Specialists in the Relevant Fields of Knowledge] : referat. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. № 6 (41). URL: https://expertize-journal.org.ua/shkola-otsenky-bolshakova-si-m-odesa-ukraina/6334-sudova-praktika-shchodo-vikonannya-sudovikh-ekspertiz-ekspertnikh-doslidzhen-otsinyuvachami-yak-fakhivtsyami-z-vidpovidnikh-galuzej-znan (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Дякуємо всім читачам від редакційної колегії журналу "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці" за інтерес до матеріалів журналу, в 2021 році нам уже 5 років![1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 27.12.2021

Анотація. Звернення редакційної колегії до читачів і авторів журналу з нагоди п'ятиріччя видання. Наведено дані про відвідуваність 11 листопада 2020 р.: близько 15 000 осіб за неповний день за середньої тривалості перебування на сторінках журналу 2 хв 54 с. Подано візитівку журналу: його заснував у травні 2016 р. канд. психол. наук, доцент О. А. Назаров для популяризації судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній практиці; редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації. Перелічено бази, до яких включено журнал (Google Scholar, ISSN International Centre, Crossref з DOI-префіксом 10.53672, Реєстр наукових видань України), контакти засновника й заступників головного редактора Н. О. Євдокимової та О. А. Кириченка.

Ключові слова: редакційна колегія, п'ятиріччя журналу, відвідуваність журналу, Crossref, контакти редакції, звернення до читачів.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 27.12.2021.

REFERENCES

1. Diakuiemo vsim chytacham vid redaktsiinoi kolehii zhurnalu "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa ta spetsialnykh znan u yurydychnii praktytsi" za interes do materialiv zhurnalu, v 2021 rotsi nam uzhe 5 rokiv! [Thank You to All Readers from the Editorial Board of the Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" for Their Interest in the Journal: In 2021 We Are Already 5 Years Old!]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. № 6 (41). URL: https://expertize-journal.org.ua/naukovi-zhurnalisti-vidannya/6354-dyakuemo-vsim-chitacham-vid-redaktsijnoji-kolegiji-zhurnalu-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-ta-spetsialnikh-znan-u-yuridichnij-praktitsi-za-interes-do-materialiv-zhurnalu-v-2021-rotsi-nam-uzhe-5-roki (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.2. ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛІГРАФА

Поліграф. Просвітницька робота судового експерта психолога (поліграфолога) к.психол.н., доц. Назарова Олега Анатолійовича щодо поширення знань про психофізіологічні дослідження із застосуванням поліграфа серед абітурієнтів та учнівської молоді міста Києва[1]

Інформаційний матеріал · оприлюднено 18.12.2021

Анотація. Редакційний допис про просвітницьку роботу судового експерта-психолога (поліграфолога), канд. психол. наук, доцента О. А. Назарова серед абітурієнтів та учнівської молоді Києва. Під час днів відкритих дверей у Київському інституті інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» школярам і ліцеїстам показують, як працює поліграф. Коротко

Дякуємо всім читачам від редакційної колегії журналу "Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці" за інтерес до матеріалів журналу, в 2021...

описано параметри, які реєструє прилад (дихання, електродермальна активність, фотоплетизмограма, рухова активність), і чотири сфери його застосування: добір на посади, службові розслідування, оперативно-розшукова діяльність і судово-психологічна експертиза. Використано відеосюжети телеканалу «Марс ТВ» 2019 і 2021 рр. Згадано затвердження 25.10.2021 професії «Поліграфолог» змінами № 10 до КП ДК 003:2010.

Ключові слова: поліграф, просвітницька робота, профорієнтація, абітурієнти, психофізіологічне дослідження, професія «Поліграфолог», дні відкритих дверей.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 18.12.2021.

REFERENCES

1. Polihraf. Prosvitnytska robota sudovoho eksperta psykholoha (polihrafoloha) k.psykhol.n., dots. Nazarova Oleha Anatoliiovycha shchodo poshyrennia znan pro psykhofiziolohichni doslidzhennia iz zastosuvanniam polihrafa sered abituriientiv ta uchnivskoi molodi mista Kyieva [Polygraph. Educational Work of the Forensic Psychologist (Polygraph Examiner) Oleh Anatoliiovych Nazarov, Candidate of Psychological Sciences, Associate Professor, on Spreading Knowledge About Psychophysiological Polygraph Examinations Among Applicants and Schoolchildren of Kyiv]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. № 6 (41). URL: https://expertize-journal.org.ua/doslidzhennya-na-poligrafi/6312-poligraf-prosvitnitska-robota-sudovogo-eksperta-psikhologa-poligrafologa-k-psikhol-n-dots-nazarova-olega-anatolijovicha (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.3. СУДОВО-ПСИХОЛОГІЧНА ЕКСПЕРТИЗА

Опитування дитини в суді: рекомендації суду щодо організації опитування неповнолітнього під час судового засідання в присутності судового експерта-психолога[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 04.11.2021

Мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі.

Анотація. Порівняно молодим інститутом сімейного та цивільного процесуального права редакція журналу називає з'ясування думки дитини у спорах про її виховання, адже на пострадянському просторі такій думці тривалий час не надавали юридичного значення. Мета матеріалу (оприлюдненого на сайті російською мовою) полягає у формулюванні для суду практичних рекомендацій щодо опитування неповнолітнього в судовому засіданні в присутності психолога чи судового експерта-психолога. Нормативну основу становлять ч. 2 ст. 171 Сімейного кодексу України, Керівні принципи Комітету міністрів Ради Європи щодо правосуддя, дружнього до дітей, ухвалені 17.11.2010, і постанова Верховного Суду від 20.07.2021 у справі № 480/3093/20, де наголошено на міждисциплінарній оцінці найкращих інтересів дитини та міждисциплінарній підготовці фахівців, які працюють із дітьми. Запропоновано п'ять рекомендацій. Суд має тимчасово видаляти із зали заінтересованих учасників, як правило обох батьків, і згодом повідомляти їм думку дитини; з'ясовувати, чи не сформовано цю думку під впливом третіх осіб, насильства, погроз або психологічного тиску і чи усвідомлює дитина власні інтереси; щодо дитини, молодшої за 10 років, спершу встановлювати, чи досягла вона достатнього рівня розвитку та чи не зашкодить опитування її психічному або фізичному стану, враховуючи думку педагогів, органу опіки та піклування, висновки лікарів і психолога. Психолог допомагає встановити психологічний контакт і виявити потреби дитини з опорою на знання вікової психології, а за п. 64 розд. IV.D.6 Керівних принципів опитування мають проводити спеціально підготовлені фахівці у сприятливих умовах. Адаптованими процедурами названо зареєстровані Мін'юстом методики: судово-психологічного дослідження розвитку неповнолітніх у цивільному судочинстві (код 14.1.69), експертизи у справах про злочини, пов'язані зі злісним невиконанням обов'язків щодо догляду за дитиною (14.1.72), та експертного дослідження особливостей сприйняття дитиною сімей-

ної ситуації (14.1.73). Застережено, що практичні психологи закладів освіти не можуть складати для суду психодіагностичні висновки щодо дітей на запити адвокатів. Рекомендації адресовано суддям, адвокатам і судовим експертам-психологам.

Ключові слова: опитування дитини в суді, думка дитини, найкращі інтереси дитини, правосуддя, дружнє до дітей, судовий експерт-психолог, визначення місця проживання дитини, вікова психологія, методики судово-психологічної експертизи, Керівні принципи Ради Європи, сімейні спори.

Hearing a Child in Court: Recommendations to the Court on Organising the Interview of a Minor at a Court Hearing in the Presence of a Forensic Psychologist

Abstract. For a long time a child's views carried no legal weight in post-Soviet family law, and eliciting them in custody disputes remains a relatively new institution of Ukrainian family and civil procedure. This editorial paper, published in Russian on the journal's website, formulates practical recommendations for courts that interview a minor during a hearing in the presence of a psychologist or forensic psychologist. Its legal framework comprises Article 171(2) of the Family Code of Ukraine, the Council of Europe Committee of Ministers Guidelines on child-friendly justice of 17 November 2010, and the Supreme Court ruling of 20 July 2021 in case No. 480/3093/20, which calls for interdisciplinary assessment of the child's best interests and interdisciplinary training for professionals working with children. Five recommendations are proposed: temporarily removing interested parties, usually both parents, from the courtroom and informing them of the child's views afterwards; checking whether those views were shaped by third parties, violence, threats or psychological pressure and whether the child understands his or her own interests; establishing, before hearing a child under ten, whether the child is mature enough and whether the interview could harm the child's mental or physical health; involving a psychologist to build rapport and identify the child's needs; and, following paragraph 64 of the Guidelines, entrusting interviews to

specially trained professionals in a child-friendly setting. Three forensic methods registered by the Ministry of Justice of Ukraine (codes 14.1.69, 14.1.72 and 14.1.73) are named as adapted procedures. School psychologists, the paper warns, may not prepare diagnostic conclusions on children for court at lawyers' request.

Keywords: hearing the child, child's views, best interests of the child, child-friendly justice, forensic psychologist, child custody disputes, developmental psychology, forensic psychological methods, Council of Europe Guidelines, family law.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 04.11.2021.

REFERENCES

1. Opytuvannia dytyny v sudi: rekomendatsii sudu shchodo orhanizatsii opytuvannia nepovnolitnoho pid chas sudovoho zasidannia v prysutnosti sudovoho eksperta-psykholoha [Hearing a Child in Court: Recommendations to the Court on Organising the Interview of a Minor at a Court Hearing in the Presence of a Forensic Psychologist]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. № 6 (41). URL: https://expertize-journal.org.ua/opros-rebenka-v-sude/6028-opros-rebenka-v-sude-rekomendatsii-po-organizatsii-oprosa-nesovershennoletnego-v-khode-sudebnogo-zasedaniya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Позовна давність щодо відшкодування моральної шкоди та судово-психологічна експертиза в Україні[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 27.12.2021

Анотація. Строки звернення до суду в спорах про моральну шкоду безпосередньо впливають на те, чи дійде справа до призначення судово-психологічної експертизи. Матеріал редакції поєднує правові позиції Верховного Суду й Конституційного Суду України щодо позовної давності у вимогах про відшкодування моральної шкоди з довідкою про можливості експертизи: з 18 січня 2019

р. атестовані Мін'юстом судові експерти-психологи мають зареєстровану методику, яка дає змогу встановити факт моральних страждань особи, чиї права порушено, і науково обґрунтувати орієнтовний розмір грошової компенсації. Позовна давність, за наведеними позиціями, не поширюється на вимоги про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю (п. 3 ч. 1 ст. 268 ЦК України; постанова ВС від 17.12.2019 у справі № 210/5259/16-ц), а також на інші вимоги, що випливають із порушення особистих немайнових прав. У спорах про шкоду, завдану кримінальним правопорушенням, перебіг позовної давності, за позицією КЦС ВС (справа № 452/435/17, 02.09.2020), починається з повідомлення особі про підозру, оскільки цивільний позов за ст. 128 КПК України можна пред'явити лише до підозрюваного чи обвинуваченого. У справі № 132/2083/16-ц (28.03.2018) перебіг пов'язано з виявленням збитків, а не з установленням вини судовим рішенням. Конституційний Суд України в рішенні від 22.02.2012 у справі № 1-5/2012 розтлумачив ст. 233 КЗпП України: для вимог про середній заробіток за час затримки розрахунку при звільненні та пов'язану з цим моральну шкоду діє тримісячний строк, перебіг якого починається від дня, коли працівник дізнався чи мав дізнатися про фактичний розрахунок. Окремо згадано річну позовну давність за п. 2 ч. 2 ст. 258 ЦК України у спорах, пов'язаних із поширенням недостовірної інформації. Додатково наведено позиції про презумпцію обізнаності особи щодо порушення її прав (справа № 200/19766/16-ц) і допустимість усного клопотання про поновлення процесуального строку в господарському процесі (справа № 910/6915/19). Добірка допоможе адвокатам і судовим експертам оцінити процесуальні перспективи позову ще до замовлення експертизи.

Ключові слова: моральна шкода, позовна давність, відшкодування моральної шкоди, судово-психологічна експертиза, моральні страждання, особисті немайнові права, цивільний позов у кри-

мінальному провадженні, трудові спори, практика Верховного Суду, Конституційний Суд України.

Limitation Periods for Compensation of Non-Pecuniary (Moral) Damage and Forensic Psychological Examination in Ukraine

Abstract. Whether a claim for non-pecuniary (moral) damage is time-barred often decides whether a forensic psychological examination will ever be ordered. This editorial review brings together positions of the Supreme Court and the Constitutional Court of Ukraine on limitation periods in such claims and recalls that since 18 January 2019 forensic psychologists certified by the Ministry of Justice of Ukraine have had a registered method for establishing the fact of mental suffering and substantiating an approximate amount of monetary compensation. According to the review, no limitation period applies to claims for harm caused by injury, other damage to health or death (Article 268 of the Civil Code; Supreme Court ruling of 17 December 2019 in case No. 210/5259/16-ц) or to other claims arising from violations of personal non-property rights. For damage caused by a criminal offence, the Cassation Civil Court has held that the period starts when the person is notified of suspicion, since a civil claim under Article 128 of the Criminal Procedure Code may be brought only against a suspect or accused; another ruling links the start of the period to the discovery of losses rather than to a conviction. In labour disputes the Constitutional Court's decision of 22 February 2012 confirmed a three-month period under Article 233 of the Labour Code, running from the day the dismissed employee learned of the final settlement. A one-year period under Article 258(2)(2) of the Civil Code is mentioned for disputes over the dissemination of false information. Further rulings concern the presumption that a person knows of a violation of his or her rights and oral applications to renew procedural time limits. The compilation helps advocates and experts assess a claim's prospects before commissioning an examination.

Keywords: non-pecuniary damage, moral damage, limitation period, forensic psychological examination, mental suffering, personal

non-property rights, civil claim in criminal proceedings, labour disputes, Supreme Court case law, Constitutional Court of Ukraine.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 27.12.2021.

REFERENCES

1. Pozovna davnist shchodo vidshkoduvannia moralnoi shkody ta sudovo-psykholohichna ekspertyza v Ukraini [Limitation Periods for Compensation of Non-Pecuniary (Moral) Damage and Forensic Psychological Examination in Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. № 6 (41). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/6353-pozovna-davnist-shchodo-vidshkoduvannya-moralnoji-shkodi-ta-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-v-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

1.4. СУДОВА ПРАКТИКА

Міжнародна практика та рішення ЄСПЛ: чи має право суд зупиняти провадження у справі, роз'яснювати права, обов'язки, наслідки не участі в експертизі у разі призначення експертизи учасником справи самостійно на підставі ст. 106 ЦПК, 104 КАС, 101 ГПК України[1]

Оригінальна публікація · оприлюднено 27.12.2021

Анотація. Закон України від 3 жовтня 2017 р. № 2147-VIII дозволив учасникам цивільного, адміністративного й господарського процесу подавати висновок експерта, складений на їхнє замовлення (ст. 106 ЦПК, ст. 104 КАС, ст. 101 ГПК України), але не доповнив кодекси нормою про зупинення провадження на час такої експертизи. Редакція журналу досліджує наслідки цієї прогалини переважно на матеріалі цивільного процесу. Аналіз ґрунтується на системному тлумаченні статей 12, 76, 77, 81, 83, 102, 103, 105–107, 109, 120, 126, 127, 252, 253, 352 і 353 ЦПК України, на ухвалах місцевих судів 2021 р. у справах № 686/25789/20, № 619/3102/21, №

539/2612/21 та № 580/1698/19, а також на практиці Європейського суду з прав людини («Ілхан проти Туреччини», «Жоффре де ля Прадель проти Франції», «Артіко проти Італії», «Унтерпертингер проти Австрії», «Щокін проти України»). Показано, що після реформи суд призначає експертизу лише за сукупності умов ч. 1 ст. 103 ЦПК, зокрема коли сторони не подали власних висновків, тож обов'язок замовити дослідження фактично перекладено на сторону. Натомість п. 5 ч. 1 ст. 252 ЦПК пов'язує зупинення провадження тільки з експертизою, призначеною судом, і суди відмовляють як у зупиненні, так і в роз'ясненні іншій стороні її прав, обов'язків і наслідків ухилення від участі в експертизі (ст. 109 ЦПК), аргументуючи це тим, що суд експертизу не призначав. Таку ухвалу не можна оскаржити окремо від рішення суду, тому заперечення доводиться викладати в апеляційній скарзі на рішення по суті. Редакція наголошує, що експерт, який працює на замовлення учасника справи, має ті самі права й обов'язки, що й призначений судом (ч. 6 ст. 106 ЦПК), а суд за п. 3, 4 ч. 5 ст. 12 ЦПК зобов'язаний сприяти сторонам у реалізації процесуальних прав; формальна відмова створює ризик порушення права на справедливий суд за ст. 6 Конвенції. Розглянуто також критерії застосування практики ЄСПЛ національними судами (прогалина, колізія норм, відсутність порядку реалізації закону, неоднозначне тлумачення) і категорію стандарту доказування за К. Пільковим. Матеріал має практичне значення для адвокатів, суддів і судових експертів, які готують висновки на замовлення сторін.

Ключові слова: висновок експерта на замовлення учасника справи, зупинення провадження, судова експертиза, цивільний процес, стаття 106 ЦПК України, ухилення від участі в експертизі, практика ЄСПЛ, право на справедливий суд, стандарт доказування, законодавча прогалина.

International Practice and ECtHR Case Law: May a Court Stay Proceedings and Explain Rights, Duties and Consequences of Non-Participation in an Expert Examination Commissioned by a Party Under

Article 106 of the Civil Procedure Code, Article 104 of the Code of Administrative Procedure and Article 101 of the Commercial Procedure Code of Ukraine?

Abstract. The 2017 procedural reform in Ukraine (Law No. 2147-VIII of 3 October 2017) allowed parties to civil, administrative and commercial proceedings to submit expert opinions they have commissioned themselves, yet the procedural codes were not amended to let courts stay proceedings while such an examination is under way. This editorial paper examines the resulting legislative gap, mainly through the Civil Procedure Code of Ukraine. The analysis combines a systematic reading of the provisions on evidence, time limits, expert examination and appeal with four first-instance rulings of 2021 and the case law of the European Court of Human Rights, including Ilhan v. Turkey, Geouffre de la Pradelle v. France, Artico v. Italy, Unterpertinger v. Austria and Shchokin v. Ukraine. Because Article 103 makes a court-ordered examination conditional on the parties' failure to submit their own expert opinions, the burden of commissioning an examination has effectively shifted to the parties. Courts nevertheless refuse to stay proceedings or to explain to the opposing party the consequences of evading participation in the examination (Article 109), reasoning that the court did not order it, and such rulings can be challenged only together with the judgment on the merits. The paper argues that an expert engaged by a party has the same rights and duties as a court-appointed expert, that judges must assist parties in exercising their procedural rights, and that a formalistic refusal may breach the right to a fair trial under Article 6 of the European Convention on Human Rights. Criteria for applying ECtHR case law in domestic courts and the concept of the standard of proof are also discussed. The conclusions are relevant to advocates, judges and forensic experts who prepare opinions at the request of parties.

Keywords: expert opinion commissioned by a party, stay of proceedings, forensic examination, civil procedure, Civil Procedure Code

of Ukraine, evasion of examination, European Court of Human Rights, right to a fair trial, Article 6 ECHR, standard of proof.

Вперше оприлюднено: сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 27.12.2021.

REFERENCES

1. Mizhnarodna praktyka ta rishennia YESPL: chy maie pravo sud zupyniaty provadzhennia u spravi, roziasniuvaty prava, oboviazky, naslidky ne uchasti v ekspertyzi u razi pryznachennia ekspertyzy uchasnykom spravy samostiino na pidstavi st. 106 TSPK, 104 KAS, 101 HPK Ukrainy [International Practice and ECtHR Case Law: May a Court Stay Proceedings and Explain Rights, Duties and Consequences of Non-Participation in an Expert Examination Commissioned by a Party Under Article 106 of the Civil Procedure Code, Article 104 of the Code of Administrative Procedure and Article 101 of the Commercial Procedure Code of Ukraine?]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2021. № 6 (41). URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/6355-mizhnarodna-praktika-ta-rishennya-espl-chi-mae-prav-sud-zupinyati-provadzhennya-u-spravi-u-razi-priznachennya-ekspertizi-uchasnikom-spravi-samostijno-na-pidstavi-statej-106-tspk-104-kas-101-gpk (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 2. Новини журналу

16.11.2021

Верховна Рада України прийняла Закон України "Про медіацію"[1]

Верховна Рада України ухвалила Закон «Про медіацію» (проєкт № 3504). Закон визначає медіацію як позасудову процедуру врегулювання цивільних, сімейних, трудових, господарських, адміністративних спорів, а також примирення потерпілого з підозрюваним чи обвинуваченим у кримінальному провадженні. Закріплено принципи добровільності, конфіденційності, незалежності й неупередженості медіатора. Медіатором може стати особа з вищою освітою, що пройшла базову підготовку обсягом не менше 90 годин, з них 45 практичних. Процесуальні кодекси доповнено правом суду зупинити провадження на час медіації, а в разі її успіху стороні повертають 60 % судового збору.

20.11.2021

19 листопада 2021 року відбулась чергова робоча зустріч учасників законодавчих ініціатив щодо судово-експертної реформи у Верховній Раді України[2]

19 листопада 2021 року у Верховній Раді відбулася робоча зустріч щодо судово-експертної реформи за участю народного депутата Максима Павлюка, представників Мін'юсту та громадських організацій судових експертів, зокрема Олега Назарова від ГО «ВННДЕС». Представлено два законопроєкти, альтернативні урядовому: НАСЕУ пропонує створити Національну експертну службу України, а ГО «ВННДЕС» і ВГО «Союз експертів України» обстоюють самоврядування судових експертів і захист їхньої незалежності. Обговорено вади експертної системи та стандарти ISO й ASTM. Наведено перелік зареєстрованих законопроєктів, серед них № 6284-3 від 23.11.2021.

06.12.2021

Зареєстровано законопроект для переходу судових експертів на спрощену систему оподаткування[3]

3 грудня 2021 року народні депутати внесли до Верховної Ради законопроєкт № 6358-2 про зміни до Податкового кодексу щодо оподаткування доходів адвокатів, нотаріусів, приватних виконавців, арбітражних керуючих, експертів і медіаторів, зареєстрованих як самозайняті особи; його текст на той час ще не оприлюднили. Докладніше описано законопроєкт № 6358 від 29 листопада 2021 року (Володимир Ватрас, Андрій Костін, Сергій Іонушас та інші), що дає адвокатам змогу обрати спрощену систему оподаткування замість ставки 18 % і 1,5 % військового збору. Ініціатива стосується й судових експертів.

14.12.2021

КГС ВС визначив критерії для розрахунку розміру збитків у вигляді упущеної вигоди та стандарти його доказування[4]

Касаційний господарський суд у складі Верховного Суду в постанові від 30 вересня 2021 року у справі № 922/3928/20 розглянув позов переможця публічної закупівлі, з яким замовник протиправно не уклав договір, про стягнення упущеної вигоди. Постанову апеляційного суду, який не перевірив розміру збитків, скасовано, справу направлено на новий розгляд. Критеріями обчислення упущеної вигоди суд назвав звичайні умови обороту, розумні витрати й компенсаційність, а доводити її слід за стандартом вірогідності доказів. Якщо точний розмір установити неможливо, суд визначає його за принципом справедливості.

17.12.2021

В Київському інституті інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» акредитовано освітню програму «Психологія» для другого (магістерського) рівня вищої освіти. Гарант програми - доц. Назаров Олег Анатолійович[5]

Редакція вітає Київський інститут інтелектуальної власності та права НУ «Одеська юридична академія» з акредитацією освітньої програми «Психологія» другого (магістерського) рівня зі спеціальності 053. Рішення одностайно ухвалило Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 19 (3) від 14–15 грудня 2021 року). Гарант програми — судовий експерт-психолог, канд. психол. наук, доцент Олег Назаров. Описано склад проєктної групи, мету й особливості програми. Її рецензували ГО «ВННДЕС», ГО «Колегія поліграфологів України», Національна академія внутрішніх справ та Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України.

22.12.2021

Журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» в 2021 році виповнилося вже 5 років із дати заснування.[6]

У 2021 році журналу «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» виповнилося п'ять років від заснування. Видання поширює спеціальні знання в галузі судової експертизи та є медіапартнером заходів Колегії поліграфологів України, Всеукраїнської незалежної науково-дослідної експертної спілки, Асоціації правників України й Міжнародного співтовариства поліграфологів. За даними редакції, журнал щодня відвідують близько 15 000 читачів. На його базі діють навчально-методичний форум для поліграфологів та online-консультація; юристів, суддів, експертів і студентів запрошують приєднатися до читачів.

REFERENCES

1. Verkhovna Rada Ukrainy pryiniala Zakon Ukrainy "Pro mediatsiiu". Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. 2021. 16 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=6087 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. 19 lystopada 2021 roku vidbulas cherhova robocha zustrich uchasnykiv zakonodavchykh initsiatyv shchodo sudovo-ekspertnoi reformy u Verkhovnii Radi Ukrainy [On 19 November 2021, Another Working Meeting of Participants in Legislative Initiatives on Forensic Expert Reform Was Held at the Verkhovna Rada of Ukraine]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 20 lystop. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/6123-19-listopada-20221-roku-vidbulas-chergova-robocha-zustrich-uchasnikiv-zakonodavchikh-initsiativ-shchodo-sudovo-ekspertnoji-reformi-vid-gromadskikh-organizatsij-sudovikh-ekspertiv-u-verkhovnij-radi-ukrajini (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Zareiestrovano zakonoproekt dlia perekhodu sudovykh ekspertiv na sproshchenu systemu opodatkuvannia [A Draft Law on Transferring Forensic Experts to the Simplified Taxation System Has Been Registered]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 6 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/6227-zareestrovano-zakonoproekt-dlya-perekhodu-sudovikh-ekspertiv-na-sproshchenu-sistemu-opodatkuvannya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. KHS VS vyznachyv kryterii dlia rozrakhunku rozmiru zbytkiv u vyhliadi upushchenoi vyhody ta standarty yoho dokazuvannia [The Commercial Cassation Court of the Supreme Court Defined the Criteria for Calculating Damages in the Form of Lost Profits and the Standards of Proof]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 14 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/6276-kgs-vs-viznachiv-kriteriyi-dlya-rozrahunku-rozmiru-zbitkiv-u-viglyadi-upushenoyi-vigodi-ta-standarti-jogo-dokazuvannya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. V Kyivskomu instytuti intelektualnoi vlasnosti ta prava Natsionalnoho universytetu "Odeska yurydychna akademiia" akredytovano osvitniu prohramu "Psykholohiia" dlia druhoho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity. Harant prohramy - dots. Nazarov Oleh Anatoliiovych [The Educational Programme "Psychology" for the Second (Master's) Level of Higher Educa-

tion Has Been Accredited at the Kyiv Institute of Intellectual Property and Law of the National University "Odesa Law Academy". Programme Guarantor: Assoc. Prof. Oleh Anatoliiovych Nazarov]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 17 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/6311-v-kijivskomu-instituti-intelektualnoji-vlasnosti-ta-prava-natsionalnogo-universitetu-odeska-yuridichna-akademiya-akreditovano-osvitnyu-programu-psikhologiya-dlya-drugogo-magisterskogo-rivnya-vishchoji-osviti-garant-osvitnoji-programi-nazarov-o-a (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Zhurnalu "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" v 2021 rotsi vypovnylosia vzhe 5 rokiv iz daty zasnuvannia [In 2021, the Journal "Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice" Marked 5 Years Since Its Foundation]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 22 hrud. URL: https://expertize-journal.org.ua/all-news/6333-zhurnalu-sudovo-psikhologichna-ekspertiza-zastosuvannya-poligrafa-i-spetsialnikh-znan-v-yuridichnij-praktitsi-v-2021-rotsi-vipovnilosya-vzhe-5-rokiv-iz-dati-zasnuvannya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Розділ 3. Новини інженерної психології та психотехніки

ОБЛАДНАННЯ

«Зелена кімната» для опитування дитини

«Зелена кімната» — спеціально обладнане приміщення для опитування дитини, де вона почувається захищено, а розмову можна записати на відео, щоб не допитувати дитину повторно. Матеріали про цю методику журнал зібрав в електронній бібліотеці «Допит, опитування дитини в суді».

Бібліотеку для суддів, адвокатів, психологів і батьків журнал уклав у червні 2021 року. До неї увійшли методичні рекомендації, нормативні документи й постанови Верховного Суду щодо з'ясування думки дитини в судовому процесі та психологічних особливостей її допиту; на той час у ній було понад 20 джерел і 6 постанов Верховного Суду [1].

Електронна бібліотека «Допит, опитування дитини в суді», червень 2021 р. [1]

Серед реферованих праць — посібник С. Д. Віксич «Допит неповнолітньої особи з використанням новітніх технологій («Зелена кімната»)» (Київ, 2020). Авторка виходить з того, що за міжнародними стандартами дитину, потерпілу від злочину або причетну до правопорушення, слід допитувати в дружній атмосфері. Основна мета допиту в «Зеленій кімнаті» — зменшити повторну травматизацію. Цьому служать спеціальні методики, комфортна обстановка і технічне оснащення, яке дозволяє записати допит на відео й використовувати запис у досудовому розслідуванні без повторних допитів [1].

Видання, реферовані в електронній бібліотеці [1]

Для підготовки поліцейських у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ діє тренінговий центр «Зелена кімната»; методику занять на його базі описали І. С. Кравченко і В. П. Кононець (Дніпро : ДДУВС, 2018). Ще 2012 року вийшов посібник «“Зелені кімнати”: психологічні особливості організації роботи з дітьми» Н. П. Бочкор, О. М. Цільмака, О. В. Шведа та інших авторів [1].

REFERENCES

1. Elektronna biblioteka suddi, advokata, psykholoha, batkiv: "Dopyt, opytuvannia dytyny v sudi". Metodychni rekomendatsii, normatyvni dokumenty, postanovy Verkhovnoho Sudu [Electronic Library of the Judge, Law-

yer, Psychologist and Parents: "Interrogation and Questioning of a Child in Court". Methodological Recommendations, Regulations and Rulings of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. 2021. 6 cherv. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5139-elektronna-biblioteka-suddi-advokata-pskhologa-batkiv-dopit-opituvannya-ditini-v-sudi-metodichni-rekomendatsiji-normativni-dokumenti-postanovi-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Читачі також шукають

- Реєстр методик проведення судових експертиз[1]
- Заява з показаннями свідка, засвідчена нотаріально: позиція Верховного Суду[2]
- 28 типових зразків заяв і клопотань до суду[3]
- Висновок експерта як доказ: правові позиції Верховного Суду[4]
- База правових позицій Верховного Суду[5]

СТАНЬТЕ АВТОРОМ ЖУРНАЛУ

Судова експертиза потребує дослідників, які не бояться складних запитань. Якщо ви науковець, судовий експерт, адвокат, психолог чи здобувач наукового ступеня, надсилайте свої статті до редакції: журнал публікує дослідження з юридичної психології, судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та спеціальних знань у юридичній практиці. Публікація безкоштовна, статтям редакція присвоює DOI, а читають їх ті, хто щодня працює в судах. Приєднуйтеся до спільноти судових експертів і дослідників: вимоги до статей і тез наведено далі.

QR-код відкриває цей номер на сайті; архів усіх номерів[6].

ПОТРІБЕН СУДОВИЙ ЕКСПЕРТ?

Якщо у справі, яку розглядає суд, виникли питання, що потребують спеціальних знань у галузі психології, зокрема щодо моральних страждань, психологічного стану учасника процесу, інтересів дитини чи психофізіологічного дослідження із застосуванням поліграфа, зверніться до редакції. Допоможемо визначитися з видом експертизи, сформулювати питання експертові й знайти фахівця з належною кваліфікацією.

Запит — через форму «Консультація» на сайті журналу[7] або за телефоном +38 (093) 476-72-60.

REFERENCES

1. Reiestr metodyk provedennia sudovykh ekspertyz [Register of Methodologies for Conducting Forensic Examinations]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/reestr-metodik-sud-expertiz (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Zaiava z pokazanniamy svidka, zasvidchena notarialno: pozytsiia Verkhovnoho Sudu [A Witness Statement Certified by a Notary: The Position of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5752-zayava-z-pokazannyami-svidka-pidpis-yakogo-zasvidchuetsya-notarialno-v-gpk-nadannya-pokazan-svidkiv-shlyakhom-posvidchennya-notariusom-ne-spriyae-vsebichnomu-zabezpechennyu-prava-uchasnikiv-spravi-staviti-pitannya-v-tsivilnomu-protsesi-pozitsiya-verkhovnogo-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. 28 typovykh zrazkiv zaiav i klopotan do sudu [28 Model Templates of Applications and Motions to the Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/1076-zbirnik-zrazkiv-klopotan-pro-vidkladennya-rozglyadu-spravi-u-zv-

yazku-iz-vprovadzhennyam-karantinu-stanom-na-20-bereznya-2020-ta-ti-povi-zrazki-zayav-yaki-podayutsya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vysnovok eksperta yak dokaz: pravovi pozytsii Verkhovnoho Sudu [Expert Opinion as Evidence: Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/normativnie-documenti/5121-pozitsiya-vs-visnovok-eksperta-ne-e-nalezhnim-ta-dopustimim-dokazom-yakshcho-u-nomu-ne-zaznacheno-shcho-ekspert-obiznanij-pro-kriminalnu-vidpovidalnist-za-zavidomo-nepravdivij-visovok-i-shcho-takij-visnovok-pidgotovleno-dlya-podannya-do-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Baza pravovykh pozytsii Verkhovnoho Sudu [Database of Legal Positions of the Supreme Court]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/baza-pravovykh-pozytsii-verkhovnoho-sudu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Arkhiv nomeriv zhurnalu. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/nomera (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Konsultatsiia: zapyt na provedennia sudovoi psykholohichnoi ekspertyzy, doslidzhennia [Consultation: Request for a Forensic Psychological Examination or Study]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/konsultacia (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Вимоги до статей і тез авторів

ЗАГАЛЬНІ УМОВИ

1. Редакція розміщує статті й тези авторів у мережі Інтернет на офіційному сайті видання. Статті й тези в журналі публікуються безкоштовно.
2. Приймаються статті (до 15 аркушів) і наукові тези доповідей (до 5 аркушів) з тематики журналу, що не публікувалися й не подавалися до друку раніше. Надсилаючи текст, автор, якщо інше не передбачено угодою з редакцією, передає журналу право на виняткову публікацію роботи на безстроковий термін і зберігає право використовувати її текст у подальших працях з посиланням на першу публікацію в журналі.
3. Автор відповідає за зміст роботи, достовірність фактичних даних, цитат, власних імен і географічних назв, а також за відсутність у матеріалі даних, що не підлягають відкритій публікації.
4. Редакція може здійснювати наукове й літературне редагування, за потреби — рецензування, і має право відхилити матеріал, що не відповідає вимогам або тематиці видання, містить плагіат чи поданий із порушенням строку. Виявлений плагіат є безумовною підставою для відхилення.
5. Протягом тижня після отримання статті (тез) редакція повідомляє автора електронною поштою про прийняття матеріалу до публікації.

ОФОРМЛЕННЯ ПУБЛІКАЦІЇ

1. Індекс УДК[1]; відомості про авторів: прізвище, ім’я та по батькові, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, країна (для іноземних авторів). Прізвище та ім’я латиницею подають за офіційними правилами транслітерації[2].
2. Назва публікації стисло відображає її зміст; анотацію подають після назви мовою публікації та українською мовою.
3. Файл Microsoft Word: шрифт Times New Roman, кегль 14, інтервал 1,5, абзацний відступ

1,25 см, береги — 2 см. Рядки: УДК; ім'я та прізвище автора (праворуч, напівжирним); установа, науковий ступінь, вчене звання, посада; назва великими літерами (посередині); анотації; текст.

4. Посилання в тексті — у квадратних дужках із номером джерела і сторінкою, напр. [1, с. 25]; список використаних джерел — наприкінці тексту за ДСТУ 8302:2015. Інтернет-посилання супроводжуються повними адресами URL.
5. Ілюстрації, графіки й таблиці розміщують безпосередньо в тексті там, де вони потрібні за змістом.
6. Структура статті: постановка проблеми та її актуальність; зв'язок із науковими й практичними завданнями; аналіз останніх досліджень; невирішені частини проблеми; мета; виклад основного матеріалу; висновки й перспективи. Структура тез: актуальність, мета, матеріали й методи, результати, висновки, список літератури.

ПОРЯДОК ПОДАННЯ

Статтю (тези) надсилають з дотриманням термінів виходу номерів[3] на електронну пошту заступника головного редактора за напрямом: психологічні науки — д-р психол. наук, професор Євдокимова Н. О. (yevdokymova@ukr.net); юридичні науки — д-р юрид. наук, професор Кириченко О. А. (alankir23@ukr.net), або головному редактору канд. психол. наук, доценту, ветерану війни — учаснику бойових дій, суб'єкту ветеранського підприємництва Назарову О. А. (nazarovua@ukr.net). Назва файлу: «прізвище_стаття» або «прізвище_тези», напр. Шевченко_стаття. Студенти (курсанти, слухачі) додають скан рецензії наукового керівника. Отримання матеріалів редакція підтверджує.

Authors from abroad prepare the paper according to the publication requirements of their country, add a short abstract in Ukrainian and send a Microsoft Word file to nazarovua@ukr.net named "surname_article" or "surname_theses".

Персональні дані авторів використовуються лише для внутрішніх завдань видання й не передаються стороннім особам; надсилання матеріалів означає згоду автора

на їх обробку відповідно до Закону України «Про захист персональних даних». Повний текст вимог — на сайті журналу[4].

REFERENCES

1. Universalna desiatkova klasyfikatsiia (UDK) : onlain-dovidnyk. Teacode. URL: https://teacode.com/online/udc (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu latynytseiu : postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 27.01.2010 № 55. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-2010-%D0%BF (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Terminy vykhodu nomeriv. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/termini-vikhodu (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vymohy do oformlennia statei i tez [Requirements for Articles and Abstracts]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/vimogi-do-oformlennya (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

Відомості про журнал

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Назва: реферативно-науковий журнал «Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці» (*Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice*). Електронне (online) видання.

Ідентифікатори: ISSN 2521-1463 (Online); штриховий код EAN-13 для періодичних видань 9772521146000; державний український ідентифікатор медіа R40-05509; префікс DOI 10.53672 (Crossref), DOI журналу 10.53672/ej.

Засновник і видавець: кандидат психологічних наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович. Внесений Державним комітетом телебачення і радіомовлення України до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції (свідоцтво серія ДК № 8355 від 09.06.2025; види діяльності: видавнича діяльність, розповсюдження видавничої продукції). Статус суб'єкта ветеранського підприємництва підтверджено витягом з Єдиного державного реєстру ветеранів війни від 31.10.2026 № 31102026-00003569 (Міністерство у справах ветеранів України)[3].

Видається за сприяння ТОВ «Київський міжнародний судово-експертний інститут психологічної експертизи і досліджень на поліграфі» (ТОВ «Інститут психологічної експертизи і поліграфа»); міжнародний ідентифікатор наукової організації ROR 02xc7et08[2].

Галузь: юридичні, психологічні науки. **Періодичність:** 1 раз на два місяці. **Мови видання:** українська, англійська.

Увага! Електронне видання не внесено до затвердженого Міністерством освіти і науки України переліку наукових фахових видань України.

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ

Видання пройшло державну реєстрацію як онлайн-медіа та включене до Реєстру суб'єктів у сфері медіа відповідно до Закону України «Про медіа» (ідентифікатор медіа R40-05509). Види електронних видань, їхні вихідні відомості та правила їх розміщення визначає ДСТУ 7157:2010 «Інформація та документація. Електронні видання. Основні види та вихідні відомості»; на електронні видання поширюються також ДСТУ 3017:2015 «Інформація та документація. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять» і ДСТУ 4861:2007 «Інформація та документація. Видання. Вихідні відомості».

МЕТА, ГАЛУЗЬ І ПРОБЛЕМАТИКА

Журнал спрямований на втілення в Україні європейських практик наукової самоорганізації, згуртування вітчизняної професійної спільноти науковців, психологів, поліграфологів, правознавців і судових експертів навколо обговорення актуальних теоретико-прикладних проблем спеціальних знань, які застосовуються в юридичній діяльності, зокрема тих, що перебувають у стадії наукової розробки.

Видання присвячене питанням теорії і практики судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа та інших спеціальних знань у юридичній діяльності, сучасному судочинстві, навчанні, тренінгу, формуванню професійно важливих якостей представників юридичних професій (експертів, слідчих, суддів, прокурорів, адвокатів, юристів). До журналу приймаються статті проблемного характеру з цивільного, адміністративного, кримінального, кримінального процесуального та інших галузей права, а також із судової психології та інших напрямів психологічної науки, пов'язаних із судово-психологічною експертизою, використанням поліграфа і спеціальних знань у юридичній практиці. Редакція запрошує до співпраці докторів і кандидатів наук, молодих учених, а також усіх, хто займається науково-практичною діяльністю з цієї проблематики.

The journal is devoted to topical issues of the theory and practice of forensic psychological examination,

the use of the polygraph and other special knowledge in legal activities, modern legal proceedings, education and training of representatives of legal professions (experts, investigators, judges, prosecutors, attorneys, lawyers).

СТРУКТУРА ВИДАННЯ (ЗА ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ЖУРНАЛ)

- Реферати, анотації та бібліографічні описи щодо застосування спеціальних знань: новини науки та прикладної діяльності; міжнародний досвід і співробітництво.
- Наукові публікації (статті): теорія та історія застосування спеціальних знань; судово-психологічна експертиза: методичні підходи до вирішення завдань; проблемні аспекти застосування поліграфа; правове та науково-прикладне забезпечення професійної діяльності; точка зору фахівця; юридична практика; інновації наукової школи юриспруденції професора Аланкіра; сторінка вченого.

ПОЛІТИКА ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ

Видання практикує політику негайного відкритого доступу до опублікованого змісту, підтримуючи принципи вільного поширення наукової інформації та глобального обміну знаннями задля загального суспільного прогресу.

This publication practices a policy of immediate open access to published content, upholding the principles of the free flow of scientific information and the global exchange of knowledge.

ІСТОРІЯ ВИДАННЯ

Журнал створено у травні 2016 р. кандидатом психологічних наук, доцентом, експертом-поліграфологом, правознавцем О. А. Назаровим з метою популяризації можливостей судово-психологічної експертизи, застосування поліграфа як ефективних інструментів сучасної психологічної науки у вирішенні найвідповідальніших правових проблем і ситуацій, а також використання інших напрямів спеціальних знань у юридичній практиці (економічних, товарознавчих, медичних, військових, криміналістичних тощо). Редакційну колегію сформовано у квітні 2017 р. під час ISSN-реєстрації видання в міжнародній базі періодичних видань.

БАЗИ ДАНИХ, РЕЄСТРИ ТА БІБЛІОТЕКИ

Журнал включено до інтернет-баз даних наукових видань, державних реєстрів медіа та бібліотек:

- Реєстр суб'єктів у сфері медіа (Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення), ідентифікатор медіа R40-05509[4]
- Google Scholar (Google Академія)[5]
- ISSN International Centre — ISSN Portal, запис 2521-1463[6]
- Crossref — член-реєстрант DOI, префікс 10.53672[7]
- Реєстр наукових видань України (УкрІНТЕІ)[8]
- Polska Bibliografia Naukowa (PBN)[9]

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ

Поштова адреса: 01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, абонентська скринька В-62.
Mailing address: Khreshchatyk Str. 22, P.O. Box V-62, Kyiv-1, 01001, Ukraine.

Засновник — видавець (з усіх питань діяльності журналу): канд. психол. наук, доцент, ветеран війни — учасник бойових дій, суб'єкт ветеранського підприємництва Назаров Олег Анатолійович; тел. +38 (093) 476-72-60; e-mail: nazarovua@ukr.net.

Заступники головного редактора: д-р психол. наук, професор Євдокимова Наталя Олексіївна, тел. +38 (050) 493-72-81, e-mail: yevdokymova@ukr.net; д-р юрид. наук, професор Кириченко Олександр Анатолійович, тел. +38 (068) 760-60-26, e-mail: alankir23@ukr.net.

Сайт: expertize-journal.org.ua[10]; e-mail редакції: info@expertize-journal.org.ua.

Електронна сторінка цього номера[1]. Джерело відомостей: сторінка «Про реферативно-наукове видання» на сайті журналу[3].

REFERENCES

1. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice]. 2021. № 6 (41). DOI: https://doi.org/10.53672/ej.6.2021. URL: https://expert-

ize-journal.org.ua/nomera/19808-2021-6-41 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

2. Kyivskyi mizhnarodnyi sudovo-ekspertnyi instytut psykholohichnoi ekspertyzy i doslidzhen na polihrafi [Kyiv International Forensic Institute of Psychological Examination and Polygraph Research] : zapys u reiestri naukovykh orhanizatsii Research Organization Registry (ROR). URL: https://ror.org/02xc7et08 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

3. Vytiah z Yedynoho derzhavnoho reiestru veteraniv viiny vid 31.10.2026 № 31102026-00003569 [Extract from the Unified State Register of War Veterans of 31.10.2026 No. 31102026-00003569] : vidomosti pro subiekta veteranskoho pidpryiemnytstva (Nazarov Oleh Anatoliiovych) / Ministerstvo u spravakh veteraniv Ukrainy. Opryliudneno na storintsi "Pro naukovo-referatyvne vydannia" saitu zhurnalu. URL: https://expertize-journal.org.ua/o-nauchnom-izdanii (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

4. Vytiah z Reiestru subiektiv u sferi media shchodo online media "Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi" (identyfikator media R40-05509). Natsionalna rada Ukrainy z pytan telebachennia i radiomovlennia. URL: https://drive.google.com/file/d/1YG1vbKwA5qQ2HXbKIKXVNeZs4tcUPtaw/view (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

5. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : profil u Google Akademii (Google Scholar). URL: https://scholar.google.com/citations?user=EaNiTNMAAAAJ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

6. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys ISSN 2521-1463. ISSN Portal. ISSN International Centre. URL: https://portal.issn.org/resource/ISSN/2521-1463 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

7. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys zhurnalu v Crossref (prefiks DOI 10.53672). DOI: https://doi.org/10.53672/ej. [in Ukrainian].

8. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Reiestri naukovykh vydan Ukrainy. UkrINTEI. URL: http://nfv.ukrintei.ua/view/614090f159cc1d06af650872 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

9. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : zapys u Polska Bibliografia Naukowa (PBN). URL: https://pbn.nauka.gov.pl/core/#/journal/view/648237294097070b7dded6b3/9b3b60a2-d524-45ec-8e49-95ff3cacdb78 (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

10. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi [Forensic Psychological Examination. Application of Polygraph and Special Knowledge in Legal Practice] : vebsait. URL: https://expertize-journal.org.ua/ (data zvernennia: 04.11.2026). [in Ukrainian].

ЕЛЕКТРОННЕ НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа і спеціальних знань в юридичній практиці

Реферативно-науковий online журнал

2021, № 6 (41) (листопад – грудень 2021 р.)

Засновник, видавець, відповідальний за випуск — Назаров О. А.

Видається за сприяння Київського міжнародного судово-експертного інституту психологічної експертизи і досліджень на поліграфі (ROR 02xc7et08).

Формат А4 (210×297 мм). Гарнітура Source Serif 4. Обсяг 46 с.

Ідентифікатор медіа R40-05509. ISSN 2521-1463 (Online).

Видавник Назаров О. А. Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції серія ДК № 8355 від 09.06.2025.

01001, м. Київ-1, вул. Хрещатик, 22, а/с В-62. Тел. +38 (093) 476-72-60. E-mail: nazarovua@ukr.net

expertize-journal.org.ua